

Interventionslogik for prioritet nr. 3 "En attraktiv region"

LÆSEVEJLEDNING

For en optimal forståelse af teksterne bedes du være opmærksom på følgende rammebetingelser for programudkastet:

- Det planlagte Interreg-program er opdelt i fire prioriteter, hvis indhold blev valgt på grundlag af en analyse af de fælles grænseoverskridende temaer i den samlede region. Der kan kun tages højde for temaer, der er fælles for programområdet.
- For hver prioritet er der blevet valgt et eller flere såkaldte "specifikke mål". Ordlyden og udformningen af disse er specificeret af EU-Kommissionen og kan ikke ændres. Beskrivelsen er udtryk for den konkrete implementering af disse specifikke mål i programområdet.
- Beskrivelsen af de enkelte specifikke mål under B. følger kravene i den såkaldte interventionslogik, hvis ramme er fastsat af EU-Kommissionen. Interventionslogikken består af følgende elementer, der indbyrdes relaterer til hinanden: 1. Udfordringer - 2. Tilstræbte resultater og mål - 3. Planlagte tiltag for at nå målene - (4. Måling af målopfyldelsen - endnu ikke inkluderet her)
- Afsnit A. om den overordnede strategi for prioriteten viser sammenhængen mellem de enkelte specifikke mål.

A. Strategi for prioriteten

Sammenhæng mellem de enkelte specifikke mål: Dette afsnit skal som det sidste samle op på resultaterne af temaanalysen og nedenstående interventionslogik for de enkelte specifikke mål, herunder: udfordringer på tværs af prioriteter og planlagte løsningsforslag/mål, emner på tværs af prioriteter etc., lessons learned fra 5A, forbindelse til Østersøstrategien

Den overordnede målsætning for prioritet 3 er at udvikle bedre forudsætninger for en god livskvalitet bl.a. ved at styrke programregionens attraktivitet til gavn for borgere og besøgende med henblik på fremme af den sociale og økonomiske udvikling.

Livskvaliteten i en region bliver præget af mange forskellige aspekter, hvoraf nogle allerede bliver behandlet som led i andre prioriteter i programmet som f.eks. et velfungerende, attraktivt grænseoverskridende arbejdsmarked (prioritet 4) eller lettilgængelige sundhedsydelser af høj kvalitet (prioritet 1). Som et effektivt supplement til disse tilgange koncentrerer prioritet 3 sig om to andre vigtige faktorer, nemlig uddannelse samt kultur og turisme. Uddannelse af høj kvalitet og attraktive muligheder for livslang læring udgør ikke kun grundstenen for den personlige udvikling, men er også en væsentlig forudsætning for et velfungerende erhvervsliv og en regions innovationskraft. Begge dele er vigtige grundlag for livskvalitet. Rige kulturelle tilbud og en bæredygtig turisme, som samtidig bruger og beskytter den kulturelle og naturlige rigdom i en region, bidrager desuden væsentligt til at gøre en region attraktiv for besøgende og lokale og har længe været en vigtig drivkraft og en væsentlig økonomisk faktor i den dansk-tyske grænseregion.

Målene for prioriteten skal derfor opnås gennem følgende to specifikke mål:

- Forbedre lige adgang til inklusive kvalitetstjenester inden for uddannelse og livslang læring gennem udvikling af tilgængelig infrastruktur, herunder ved at fremme robusthed med henblik på fjern- og onlineuddannelse
- Styrke kulturens og den bæredygtige turismes rolle i økonomisk udvikling, social inklusion og social innovation

Generelle oplysninger

I forlængelse af temaanalysen og erfaringerne fra Interreg 5A forstås følgende områder som programregionens styrkepositioner:

- Life science, sundhedsinnovation, medicinalteknik, medicinsk bioteknologi og velfærdsteknologi
- Vedvarende energi og energieffektivitet, cleantech og grøn bioteknologi
- Turisme- og kulturøkonomi samt kreative erhverv
- Fødevarer
- Maritime erhverv
- Mobilitet og logistik
- Industri 4.0, robotteknologi og automatisering

Bæredygtighed, ikke-diskriminering, ligestilling, digitalisering og sprog defineres som tværgående emner i programmet og er relevante for alle prioriteter. Disse tværgående emner og deres konkrete implementering i programmet beskrives nærmere i et senere programudkast som led i programstrategien.

B.1 Specifikt mål 1 "Forbedre lige adgang til inklusive kvalitetstjenester inden for uddannelse og livslang læring gennem udvikling af tilgængelig infrastruktur, herunder ved at fremme robusthed med henblik på fjern- og onlineuddannelse"

1. Motivation for valg af det specifikke mål

*Hvilke grænseoverskridende udfordringer ønsker programmet at imødegå med dette specifikke mål?
Hvad er udgangspunktet i forhold til Interreg 5A?*

Arbejdsmarkedet i programregionen er kendetegnet ved en stigende mangel på kvalificeret arbejdskraft, som især skyldes en stigende aldring af arbejdsstyrken og yngre og velkvalificerede menneskers fraflytning til de nærliggende storbyregioner Hamburg og København. Dertil kommer et relativt lavt uddannelsesniveau for dele af arbejdsstyrken på både dansk og tysk side. Veluddannet kvalificeret arbejdskraft er imidlertid en væsentlig forudsætning for at kunne initiere teknologiske, økonomiske og sociale innovationsprocesser og for at de lykkes og dermed for den økonomiske og sociale udvikling i programregionen.

Den stigende mangel på kvalificeret arbejdskraft og hastigt ændrede krav på arbejdsmarkedet (især digitalisering, globalisering, nye teknologiske muligheder og arbejdsformer) nødvendiggør, at virksomhederne og industrien løbende må tilpasse sig disse forhold, og at arbejdstagerne løbende må videreudanne sig og tilegne sig nye kompetencer. Det er desuden vigtigt, at skoleelever og elever/lærlinge fra starten får de nødvendige færdigheder og kompetencer, så de kan blive en del af et arbejdsmarked under stadig forandring og af samfundet.

I en grænseregion spiller formidling af kompetencer på nabosproget en særlig rolle. De forskellige sprog udgør fortsat en hindring for beskæftigelse på tværs af grænsen i programregionen. På grund af den maritime grænse er denne sprogbarriere mere udtalt i den østlige del af programområdet (Femern Belt-regionen) end ved den vestlige landgrænse mellem Schleswig-Holstein og Danmark. På grund af sprogbarrieren bliver information og viden heller ikke spredt optimalt på tværs af grænsen.

Ikke mindst har Covid-19-pandemien vist, hvor vigtig e-læring og digital læring er, som vil komme til at spille en central rolle på et fremtidsorienteret uddannelsesområde. På mange områder har både arbejdspladsens og læringsstedets geografiske placering fået langt mindre betydning. Covid-19-pandemien har allerede fremskyndet de strukturelle ændringer på det digitale område både globalt og i programregionen. Det skal der bygges videre på. En meget forskellig grad af digitalisering i Danmark og Tyskland udgør i den forbindelse imidlertid fortsat en væsentlig strukturel hindring.

Erfaringerne fra projekter i den forrige støtteperiode viser et stort potentiale for grænseoverskridende samarbejde på uddannelsesområdet. Udvikling og afprøvning af nye tilgange inden for erhvervsrådgivning og kvalificering samt integration af unge på arbejdsmarkedet i programregionen er blevet udbygget yderligere i Interreg 5A. Men det har også vist sig, at det grænseoverskridende samarbejde på uddannelsesområdet fortsat bliver hindret af nationale regler (f.eks. anerkendelse af uddannelsesbeviser, betingelser for udveksling af skoleelever, studerende, praktikanter, lærlinge/elever), eller at projekterne ofte må lægge mange kræfter i at sætte sig ind i og forstå de respektive uddannelsessystemer i Danmark og i Schleswig-Holstein.

2. Tilstræbte resultater og mål

Hvilken ændring/forandring i relation til udfordringerne søges opnået med programmidlerne? Hvilke konkrete mål sætter programmet sig i den henseende?

Det overordnede mål for det specifikke mål i prioritet 3A er at modvirke manglen på kvalificeret arbejdskraft i regionen ved at gøre adgangen til uddannelse og erhvervsuddannelse lettere gennem innovative tilbud af høj kvalitet for forskellige uddannelsesforløb og forbedre mulighederne for at få uddannelsesbeviser anerkendt på tværs af grænsen. Der skal udvikles nye grænseoverskridende løsninger eller tilbud om uddannelse, erhvervsuddannelse og videreuddannelse, som understøtter virksomheders, arbejdstageres og andre relevante målgruppers (unge) interesse for et grænseoverskridende arbejdsmarked, og således bidrager til den økonomiske udvikling i programregionen - særligt inden for styrkepositionerne - ved at opbygge kvalifikationer.

Da udbuddet af kvalificeret arbejdskraft skal løftes varigt på tværs af grænsen, er der behov for en løbende bevidstgørelse af de relevante arbejdsmarkedsaktører og for effektive uddannelses tilbud af høj kvalitet tilpasset de hastigt ændrede krav på arbejdsmarkedet. Tilbuddene skal bygge oven på de differentierede tilbud fra dansk og tysk side til de forskellige målgrupper samt på forarbejdet og erfaringerne fra Interreg-projekter i de foregående programperioder. Det kan være tilbud fra skolerne, tilbud inden for uddannelse uden for skoleregi eller inden for voksenuddannelse lige såvel som fra universiteter eller erhvervsuddannelses-, uddannelses- og videreuddannelsesinstitutioner. I det grænseoverskridende samarbejde skal danske og tyske tilbud videreudvikles og gøres tilgængelige i hele programregionen. Målet er at højne kvalifikationsniveauet generelt i programregionen og integrere dårligt stillede på arbejdsmarkedet. Her skal der fokuseres på de særligt efterspurgte kvalifikationer

og tages højde for kommende udviklingsområder i programregionen (særligt "STEM"-fag, "grønne teknologier"), så der kan bidrages til et velfungerende grænseoverskridende arbejdsmarked. Det er desuden vigtigt ikke kun at gøre virksomheder og arbejdstagere bevidste om mulighederne på et grænseoverskridende arbejdsmarked og vække deres interesse, men at det også skal gælde i forhold til undervisere på uddannelsesinstitutionerne.

Videreuddannelse og livslang læring er af vital betydning for både den enkelte borger i regionen, samt for arbejdsmarkedet og udviklingen af samfundet i programregionen som helhed. Der skal i den forbindelse anvendes nye indholdsmæssige og didaktiske tilgange til uddannelse og erhvervsuddannelse tilpasset den demografiske udvikling og den respektive målgruppes særlige situation (særligt unge), også under hensyntagen til digitaliseringen. Formidling af sociale, interkulturelle og demokratiske kompetencer samt af nabosproget er særlig vigtig i den forbindelse.

Udnyttelse af potentialet fra den kommende Femern Bælt-forbindelse er vigtig for programregionens udvikling og skal understøttes af en målrettet uddannelsesindsats. På den måde kan den nye faste forbindelse bidrage til en stærkere grænseoverskridende integration i programregionen og til jobskabelse, både under byggeriet af Femern Bælt-tunnelen, som vil skabe en række midlertidige arbejdspladser, og også med den senere tunnelforbindelse.

3. Støtteberettigede tiltag

Hvordan søges programmålene opnået? Hvilke konkrete foranstaltninger skal der ydes tilskud til under dette specifikke mål? Og som tillæg: hvilket bidrag forventes foranstaltningerne at yde til Østersøstrategien?

Nedenstående aktiviteter er i løbet af programmeringsprocessen blevet identificeret i analyser, evalueringer, ved deltagelse af aktører samt via relevante erfaringer fra forgængerprogrammet og anses for at være egnede bidrag til opnåelse af programmets mål.

- a) Udvikle efteruddannelseskurser for arbejdstagere med relation til de nye udfordringer (digitalisering) eller på områder med mangel på kvalificeret arbejdskraft
- b) Udvikle, afprøve og udmønte uddannelses tilbud til brug på tværs af programregionen inden for uddannelse i skole regi, erhvervsorientering, uddannelse og videreuddannelse (også pilotprojekter), f.eks. ved at udvikle grænseoverskridende indhold, som
  - styrker unges interesse for STEM-fagene med henblik på valg af uddannelse, f.eks. gennem praktik- og arbejdsmarkedsrettede undervisningsforløb;
  - integrerer bæredygtighed og grøn omstilling i strategierne og i den daglige drift på uddannelsesinstitutionerne og således er med til at styrke unges kompetencer (f.eks. ved hjælp af sagsbaserede undervisningsforløb);
  - fremmer unges interkulturelle og demokratiske kompetencer, f.eks. ved at formidle værdien af at tage aktivt del i et demokratisk samfund, der forstår og respekterer kulturelle og religiøse forskelle
- c) Drive et kompetencecenter eller clearingcenter "Fælles uddannelse Deutschland-Danmark", som understøtter planlægning og gennemførelse af grænseoverskridende uddannelses tilbud på konceptplan (f.eks. information om de forskellige uddannelsessystemer, kontakt- og netværkspleje, støtte til løsning af bureaukratiske hindringer)

- d) Udvikle tiltag til inklusion af unge i uddannelsessystemet, der hidtil har været uden tilknytning til uddannelsesområdet eller arbejdsmarkedet
- e) Train-the-trainer/teacher-aktiviteter til styrkelse af de interkulturelle og faglige kompetencer for lærere/undervisere i det grænseoverskridende samarbejde (inkl. sprogtilegnelse)
- f) Fremme sammenligning og certificering af uddannelsessystemerne med henblik på dobbeltdiplomer
- g) Udveksle personale på uddannelsesinstitutioner, skoleelever, studerende, ph.d.-studerende, elever/lærlinge, herunder evt. etablering af en udvekslingsportal og praktiktilbud samt værtsfamilier (inkl. sprogtilegnelse)
- h) Udvikle digitale redskaber til fremme af den grænseoverskridende udveksling samt sprogtilegnelse ved selvlæring (f.eks. e-læringsplatforme)

Bidrag til Østersøstrategien (EUSBSR)

Projekter i prioritet 3 kan bidrage til EUSBSR-prioritetsområdet "Uddannelse", primært inden for adgang til uddannelse og erhvervsuddannelse af høj kvalitet, behov for kvalificeret arbejdskraft, øgede sprogkompetencer samt med henblik på Østersøområdet generelle konkurrencekraft.

4. Målgrupper

Primært offentlige og private uddannelsesinstitutioner, universiteter/højere læreanstalter og forskningsinstitutioner, institutioner til opkvalificering af lærere/undervisere, skoler

Endvidere kan arbejdsformidlinger, jobcentre, kamre, erhvervsorganisationer og private virksomheder have en understøttende funktion.

B.2 Specifikt mål 2 „Styrke kulturens og den bæredygtige turismes rolle i økonomisk udvikling, social inklusion og social innovation“.

I det følgende er denne målsætning udfoldet under overskriften: "Kultur og turisme".

1. Motivation for valg af det specifikke mål

Hvilke grænseoverskridende udfordringer ønsker programmet at imødegå med dette specifikke mål? Hvad er udgangspunktet i forhold til Interreg 5A?

Programregionen er udfordret på at fastholde livskvalitet og social samhørighed, bl.a. i forhold til at sikre og forbedre regionens attraktivitet.

Programregionen er kendetegnet ved en unik, attraktiv natur med en særlig kulturel appel, som er forankret i et spændingsområde mellem fælles historie og nationale forskelle. Den kulturelle mangfoldighed i programregionen, som også kommer til udtryk med de nationale mindretal, udgør et vigtigt grundlag for sameksistensen. Kultur, natur og rekreative områder giver et område identitet og særpræg og er med til at skabe levende byer og lokalområder. Intakte, beskyttelsesværdige naturområder

og kulturel mangfoldighed bestemmer i høj grad livskvaliteten i programregionen og gør regionen attraktiv for både regionens befolkning og besøgende.

Det er endvidere en vigtig økonomisk ressource, idet kultur- og turismesektorerne årligt bidrager stort til samfundsøkonomien. Det forgangne år har kultur- og turismesektorerne været særligt hårdt ramt af Covid-19-pandemiens følger pga. de omfattende restriktioner, der bl.a. har medført grænselukning, rejserestriktioner og en lang række aflysninger af også dansk-tyske kulturelle arrangementer (herunder 100-års-jubilæet for Genforeningen i Sønderjylland). Kultur- og turismesektorerne hører til de erhverv, som er mest påvirket af Covid-19. Rapporten „Rebuilding Europe“¹ peger eksempelvis på, at den kulturelle og kreative sektors omsætning i EU i 2020 er dalet med næsten en tredjedel. De kulturelle og kreative industrier spiller ifølge rapporten en central rolle i arbejdet med genopbygningen af Europa, og også i den dansk-tyske region.

Kulturen udgør et stort bidrag til samfundets sociale samhørighed, demokrati og økonomi, og har en evne til at afspejle mangfoldighed, værdier, historie og livsstil. Konsekvenserne er derfor store for både erhverv, destinationer, kulturinstitutioner, samfundsøkonomien og samhørigheden. Handling er nødvendig for at komme tilbage på sporet.² Det grænseoverskridende samarbejde vil videreudvikle programregionens kulturelle karakteristika. Kultur er en vigtig ressource – ikke kun i økonomisk henseende – men spiller også en vigtig rolle for livskvaliteten i programregionen. Kultur er således et vigtigt middel til forståelse og samhørighed (jf. det specifikke mål 4.2 om borgerprojekter). Den kulturelle ressource vil derfor blive videreudviklet og styrket i det grænseoverskridende samarbejde til gavn for både borgernes livskvalitet og turismen. Der er i de forgangne Interreg-projekter opstået et stort antal samarbejder mellem aktører i kultursektoren, som skal styrkes yderligere.

Turisme er en nøgelfaktor i den regionale værdiskabelse på både den tyske og den danske side. For at bevare og udvide konkurrenceevnen er der behov for løbende innovation, særligt med udgangspunkt i læringen fra Covid-19-pandemien. Covid19 har medført behov for omstilling og videreudvikling af traditionelle formidlingskanaler og produkter, så øget digitalisering går hånd i hånd med en prioritering af bl.a. nærhed, hygiejne og bæredygtighed. Det er her, det grænseoverskridende samarbejde skal sættes ind. Eksempler fra tidligere Interreg-projekter viser, hvordan nye tilbud og ny efterspørgsel kan udvikles gennem samarbejde, og hvor det samtidig er vigtigt at tage vare om "naturområdet" og "kulturen" som skånsom ressource. Derfor er det vigtigt at have FNs bæredygtighedsstrategi (UNWTO) for øje, når man vil fremme bæredygtige former for turisme, der bevarer de naturlige og kulturelle aktiver, som turismen er afhængig af.

I de forgangne Interreg-perioder var der fokus både på udvikling af tilbud, der hænger sammen med de fælles naturlige styrker i regionen (f.eks. Vadehavet, Østersøkysten) og også tiltag til udvikling af en fælles kulturhistorie for turisme på tværs af grænsen. Der er opstået et stort antal samarbejder mellem aktører i turismesektoren. De er regionale, naturlige og kulturelle styrker, som skal videreudvikles og udvides.

Med et større samarbejde om udvikling og markedsføring af bæredygtige turisttilbud, som er baseret på de fælles naturlige og kulturelle særegenheder, skal der igangsættes nye aktiviteter for at tiltrække

¹ Rebuilding Europa – The cultural and creative economy before and after the COVID19-crisis, January 2021

² EU vil eksempelvis med programmet "Et Kreativt Europa 2021-2027" som følge af Covid19-følgerne sikre mere støtte til europæiske kunstnere og dermed bidrage til videreudvikling af europæisk kultur og identitet: <https://www.consilium.europa.eu/da/policies/creative-europe-2021-2027/>

besøgende, især også fra de nærliggende storbyregioner (København, Hamburg, Berlin). Herunder regionale og lokale fødevarer og madkultur, der kan være med til at differentiere et område og dermed styrke attraktiviteten for både potentielle tilflyttere og besøgende. Desuden er kunst og kulturelle oplevelser, samt formidling af naturens oplevelser eftertragtede tilbud for både turister og lokale.

De muligheder, der skabes ved den faste Femern Bælt-forbindelse, vil også blive udnyttet til at sætte fokus på udviklingen i programregionen inden for natur, kultur og turisme. Udviklingen af bæredygtige grænseoverskridende kultur- og turismeprojekter kræver godt kendskab til det potentiale, der skal bygges på, samt til strukturerne og betingelserne for aktørerne i kultursektoren (fx museer og teatre) og turistindustrien (fx destinationsselskaber, turistkontorer, turistvirksomheder, infrastruktur).

2 Tilstræbte resultater og mål

Hvilken ændring/forandring i relation til udfordringerne søges opnået med programmidlerne? Hvilke konkrete mål sætter programmet sig i den henseende?

Den overordnede målsætning er indtil 2030 at øge programregionens synlighed som et attraktivt sted at besøge, leve, studere, arbejde og investere. Det skal bl.a. ske ved at styrke og videreudvikle den fælles kultur (herunder kreative erhverv) og den bæredygtige kultur- og naturturisme i regionen. Målsætningen tager udgangspunkt i det specifikke mål 3.2: „At styrke kulturens og den bæredygtige turismes rolle i den økonomiske udvikling, den sociale integration og den sociale innovation”.

Et centralt omdrejningspunkt er opbygningen af kultur- og turismesektoren efter Covid-19. Det kræver en omstilling og nytænkning af det samlede område, så der sikres en langsigtet socioøkonomisk modstandsdygtighed i begge sektorer, hvori bæredygtighed udgør et særligt element.

Det grænseoverskridende samarbejde skal være drivkraften for kultur- og turismesektorerne i programregionen, så regionens fælles natur og kulturelle potentiale udnyttes til at skabe bæredygtige og innovative tilbud, der styrker attraktiviteten samt samhørighed borgerne imellem.

Udviklingen af fælles grænseoverskridende tilbud skaber merværdi på turistområdet i form af nye bæredygtige (signatur)oplevelser.

Det grænseoverskridende samarbejde på kulturområdet understreger programregionens interkulturelle karakter og videreudvikler hele programregionens tiltrækningskraft som destination for både besøgende og borgere. Kulturen skal fremmes og udviklingen og innovationen inden for de kreative erhverv styrkes. Kulturen og de kreative erhverv er et vigtigt middel til at skabe øget samhørighed blandt borgerne. De grænseoverskridende tilbud kan være med til at samle aktører fra områder med lignende udfordringer, i en fælles regional indsats, der dels styrker den regionale attraktivitet og samhørighed og dels styrker de enkelte lokalområders attraktivitet i form af forbedrede natur- og kulturtilbud.

Kulturaktører og turismesektoren arbejder tættere sammen om at udvikle fælles kulturelle oplevelses-tilbud. Dette vil fremme livskvaliteten og indirekte fremme udvikling af en attraktiv programregion, der vil tiltrække såvel besøgende som nye borgere.

3. Støtteberettigede tiltag

Hvordan skal programmets mål opnås? Hvilke konkrete foranstaltninger skal fremmes under denne specifikke målsætning? Og som en tilføjelse: Hvilket bidrag vil disse foranstaltninger sandsynligvis yde til Østersøstrategien?

Følgende aktiviteter er identificeret i løbet af programmeringsprocessen i forbindelse med undersøgelser, evalueringer med medvirkning af aktører og relevante erfaringer fra de tidligere programmer og burde kunne bidrage til at nå programmets mål.

Med hensyn til det overordnede mål er det af afgørende betydning at tage højde for læringen fra Covid-19-pandemien i aktiviteterne samt at sætte fokus på økonomisk og økologisk bæredygtighed og modstandsdygtighed i forbindelse med udviklingen af kultur- og turismetilbud.

- a) Netværkssamarbejde i krydsfeltet mellem bæredygtig kultur- og naturturismetilbud, f.eks. fælles grænseoverskridende turistpakker, der inkluderer transport og indkvartering og kombineres med oplevelser i programområdet.
- b) Netværkssamarbejde om og udvikling af bæredygtig kultur- og naturtilbud, der kan øge attraktiviteten for nuværende borgere og potentielle tilflyttere lokalt/regionalt og derigennem bidrage til at styrke programområdets samlede tiltrækningskraft.
- c) Udvikling og implementering af nye fælles innovative og kreative tilbud (kultur, natur) i programområdet for turister og lokale, f.eks. gennem udvikling af grænseoverskridende begivenheder som f.eks. kulinariske og kunstfestivaler.
- d) Digitalisering og kompetenceudvikling af turisme- og kulturaktører som led i en adfærdændring (f.eks. øget fokus på sundhed og hygiejne), nye målgrupper og behov som følge af Covid-19 samt udvikling af nye/tilpassede fælles bæredygtige produkter og tilbud.
- e) Konceptudvikling med henblik på bæredygtighed og modstandsdygtighed inden for kultur- og turismesektoren med udgangspunkt i erfaringerne fra Covid-19, herunder gennem uddannelse, digitalisering, social innovation, cirkulære forretningsmodeller og diversificering.
- f) Videndeling og -overførsel mellem kultur- og turismeaktører (kulturinstitutioner, turistorganisationer, virksomheder o.s.v.) over grænsen, især som en konsekvens af Covid-19.
- g) Netværks- og kapacitetsopbygning på tværs af grænsen med fokus på aktiviteter, der gennem yderligere udvikling og udnyttelse af programregionens styrkepositioner inden for kultur og natur, f.eks. verdensarv samt regionens historie og særegne karakter, støtter målsætningen om en attraktiv programregion.
- h) Udnyttelse af potentialet i kraft af programregionens unikke beliggenhed mellem Nordsøen og Østersøen ved at fremme en form for turisme, der er særlig skånsom med hensyn til naturområder og bæredygtighed.
- i) Udvikling af produkter inden for de kreative erhverv, der bidrager til programmålsætningen om at forbedre programområdets tiltrækningskraft.

Bidrag til Østersøstrategien (EUSBSR)

Aktiviteterne bidrager også til målene i EUSBSRs kulturprioritet, især når det handler om at fremme den kulturelle tiltrækningskraft og de kreative erhverv i Østersøregionen og stimulere kreativt iværk-

sætter. Endvidere bidrager aktiviteterne til målet for EUSBSR-prioriteten "Turisme", bl.a. når det drejer sig om at få mennesker til at mødes og udvikle bæredygtige forretningskoncepter og turistprodukter.

4. Målgrupper

Turisme- og kulturvirksomheder, kulturinstitutioner, turistorganisationer (destinationselskaber, klynger), videns- og udviklingsinstitutioner på kultur og turistområdet, kommuner og andre offentlige forvaltninger.